

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Βασίλειος Κουκουσάς είναι αναπληρωτής καθηγητής της Εκκλησιαστικής Ιστορίας στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ.

Γεννήθηκε στην Κοζάνη, ενώ η καταγωγή του είναι από τη Σκοτίνα Πιερίας. Σπούδασε στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Μπάρι και τη Ρώμη. Ακολούθως, συνέταξε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ.

Συμμετείχε σε πολλά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ είναι συγγραφέας βιβλίων και άρθρων σε διάφορα περιοδικά.

Ασχολείται ιδιαίτερα με θέματα που αφορούν στις σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας από τη βυζαντινή περίοδο και εντεύθεν, τον Ελληνισμό της διασποράς, ιδιαίτερα της Ιταλίας και της Αμερικής, τις προσωπικότητες της Ορθόδοξου Εκκλησίας και του Βυζαντίου, τις μονές και το μοναχισμό, το Οικουμενικό και τα πρεσβυγενή Πατριαρχεία.

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

- “I problemi del dialogo teologico da parte della Chiesa Ortodossa”, σε <<Abbiamo riconosciuto e creduto all’ amore (1 Gion 4, 16), Il dialogo tra Cattolici e Ortodossi, Il contributo di Sua Santità Bartolomeo I, nei 20 anni de lei guida del Patriarcato Ecumenico di Costantinopoli, Agrafa 2012, 160-179.
- "The Representation of the Patriarchate of Alexandria at Ferrara – Florence & the Fight against Proselytization in the Provinces from the 15th to 18th Century: Investigation on the Basis of the Sources", *Ekklesiastikos Pharos* 94 (2012) N.S. 23, 260-289.
- *Πηγές της Εκκλησίας της Αμερικής*, Θεσσαλονίκη 2011
- “Η διασπορά ως σημείο ενότητας και διαιρέσεως των Ορθόδοξων Εκκλησιών”, *Ερώ* 8 (Οκτώβριος- Νοέμβριος 2011) 37-42.
- *Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας, τομ. Α-Β (σε συνεργασία με τον Διον. Βαλαή)*, Θεσσαλονίκη 2011.
- “Η παρουσία των αυτοκρατόρων και των εκπροσώπων τους στις εργασίες των Οικουμενικών Συνόδων”, *ανάτυπο από τον Βυζαντινό Δόμο*, Θεσσαλονίκη 2010.
- *Σχέσεις Εκκλησίας και πολιτείας στο Βυζάντιο*, Θεσσαλονίκη 2010
- *Ιστορία της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Αμερικής*, Θεσσαλονίκη 2010.
- Βιβλιοκρισία : Βασίλειος Σταυρίδης , *Θεολογία* 832 (Απρίλιος - Ιούλιος 2012) 287-288
- “Η Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών ως πνευματική κυψέλη. Σημαντικές μορφές που μόνασαν ή κατέφυγαν σ’ αυτή”, *Ανάτυπο από τον Τιμητικό Τόμο «Σερραίων διάσωσμα. Πνευματικοί και πολιτιστικοί θησαυροί της Εκκλησίας των Σερρών»*, Σέρρες 2008, σσ. 127-

- “ Η Εκκλησιαστική κατάσταση της Μητρόπολης Θεσσαλονίκης στις αρχές του 20ου αιώνα”
Δήμος Θεσσαλονίκης, εισηγήσεις μαθημάτων Θεολογικού κύκλου Ανοικτού Πανεπιστημίου, Θεσσαλονίκη 2008, 161-175
- “ Η Ουνία στη Ν. Ιταλία, Γένεση-Πορεία-Σημερινή κατάσταση”, *Πρακτικά συνεδρίου με θέμα :Οικουμενισμός- Γένεση- Προσδοκίες - Διαψεύσεις, Θεσσαλονίκη 2008, τομ. Β', 665-684.*
- “Η Θεσσαλονίκη ως εκκλησιαστικό κέντρο κατά τους πρώτους 6 αιώνες του χριστιανικού της βίου “, *Δήμος Θεσσαλονίκης, εισηγήσεις μαθημάτων Θεολογικού κύκλου Ανοικτού Πανεπιστημίου, Θεσσαλονίκη 2008 , 437-446*
- “Συνοπτική ιστορία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Νοτίου Ιταλίας και Σικελίας”, *Επιστημονική Επετηρίδα Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελγίας Ιωαννίνων, τόμος Δ', Βελγία 2007, σσ. 403-428.*
- *Ο Κόσμος της Ορθοδοξίας στο παρελθόν και στο παρόν (Επιμέλεια του Τόμου σε συνεργασία με τον καθηγητή Αθ. Αγγελόπουλο), Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 903.*
- “Η επικοινωνία των Καππαδοκών Πατέρων με τα πολιτικά πρόσωπα της εποχής των με βάση την επιστολογραφία των”, *Βυζαντινός Δόμος 14 (2004-2005) 183-203.*
- “Η δικαιοδοσία της αρχιεπισκοπής Αχρίδος στη μητρόπολη Ιταλίας κατά το 16ο αιώνα”, *Πρακτικά του Επιστημονικού Συνεδρίου: «Χριστιανική Μακεδονία: Θεσσαλονίκη – Αχρίδα», Θεσσαλονίκη 2004, σσ. 480-496.*
- “Άγιος Νικόλαος ο προσκυνητής. Ιστορικό στιγμιότυπο της κοινής παρουσίας Ανατολής και Δύσεως μετά το σχίσμα του 1054”, *Βυζαντινός Δόμος 11 (2003) 192-211.*
- “Ενθυμήσεις λειτουργικών βιβλίων ι. ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Άνω Σκοτίνας”, *Μακεδονικά 41 (2003) 191-199.*
- *Ο ρόλος του αυτοκράτορος στη συνοδική πράξη της Εκκλησίας κατά τον 5ο αιώνα. Με βάση τις πηγές, Θεσσαλονίκη 2004, σσ. 200.*
- *Η πορεία των σπουδών του κλάδου της Εκκλησιαστικής Ιστορίας στην Ελλάδα από της παλιγγενεσίας μέχρι σήμερα, Θεσσαλονίκη 2002, σσ. 184.*
- *Ορθόδοξες αλβανικές κοινότητες της Νότιας Ιταλίας. San Marzano di San Giuseppe, Θεσσαλονίκη 2002, σσ. 102.*
- *Η επαρχία Υδρόντος της Νοτίου Ιταλίας. Ελληνική παρουσία και Ορθοδοξία στην Κάτω Ιταλία, Κατερίνη 2002, σσ. 310.*
- “Η εκλογή του Κυρίλλου στον αρχιεπισκοπικό θρόνο του θεοβαδίστου όρους Σινά”, *Κληρονομία 34 (2002) 167-173.*
- “Πληροφορίες για την πόλη της Κατερίνης μέσα από το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας”.

Πρακτικά του συνεδρίου «Δήμος Κατερίνης 70 χρόνια. Ιστορία, Κοινωνία, Πολιτισμός», Κατερίνη 2001, σσ. 59-99.

- “Το πρωτόκολλο παράδοσης της περιουσίας της μονής των Κανάλων στη μονή του αγίου Διονυσίου Ολύμπου” (σε συνεργασία με τον κ. Αν. Λαραρά), *Θεσσαλικό Ημερολόγιο* 40 (2001) 225-234.
- “Εγκατάσταση προσφύγων στο Κάτω Σχολάρι” (σε συνεργασία με τον κ. Πασχάλη Βαλσαμίδα). *Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής με θέμα: «Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας, του Πόντου, της Ανατολικής Θράκης και η Χαλκιδική»*, Χαλκιδική 2000, σσ. 103-124.
- “Ελληνοϊταλοί και Ελληνοαλβανοί στη Νότιο Ιταλία και Σικελία. Η Ρωμαιοκαθολική Ουνία ως διαχρονική μέθοδος πνευματικής βίας”, *Γρηγόριος Παλαμάς* 785 (2000) 1049-1096.
- “Ο εκ Σκοτίας Πιερίας Πατριάρχης Αλεξανδρείας Καλλίνικος (1800-1889)”, *Μακεδονικά* ΛΑ (1998) 281-298.
- “Πνευματικός πολιτισμός του Ολύμπου κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας”, *Ανακοίνωση των Ε' και ΣΤ' Συνεδρίων του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Ελασσόνας*, Ελασσόνα 1994, σσ. 275-282.
- “Το πανεπιστημιακό πρόγραμμα Ολύμπου”, *Παρέμβαση στην ανακοίνωση του καθηγητού κ. Αθ. Αγγελοπούλου με θέμα: <<Η συμβολή των επισκοπών Ολύμπου Πιερίων στην πνευματική και εθνική ταυτότητα του αυτόθι Ελληνισμού κατά την τουρκοκρατία>>. Μνήμη Ιωάννου Αναστασίου, Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Θεσσαλονίκη 1992, σσ. 53-54.*
- “Επαρχίες του Οικουμενικού θρόνου στην ηπειρωτική Νότια Ιταλία”, *Αναδρομή. Τιμητικόν αφιέρωμα εις τον Αρχιεπίσκοπον πρ. Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρόν Ιάκωβον Βαβανάτσον*, Μέγαρο 1991, σσ. 288-299.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

- Università degli Sudi di Catanzaro, Facoltà di Giurisprudenza - Metropolia Romana dell' Europa Occidentale e Meridionale>, <<The Patriarchal Institution in History and experience in Today's Canonical Experience, με θέμα: <<The Synods of the 4-5 century and τάξεις of the Patriarchates>>, Sofia-Vidim 10 to 12 October 2013.
- Università degli Sudi di Catanzaro, Facoltà di Giurisprudenza - Metropolia Romana dell' Europa Occidentale e Meridionale>, <<I Concili Ecumenici>>, με θέμα: <<La partecipazione dei rappresentanti della Chiesa di Roma ai lavori dei Concili Ecumenici>>, Bivonzi - Stilo - Catanzaro - Reggio Calabria 8-10 Novembre 2012.

- Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας - Ιωνική Εστία <<90 χρόνια ξεριζωμού, Θεσσαλονίκη η μητέρα των προσφύγων>>, με θέμα: <<Προβλήματα εγκατάστασης των προσφύγων στη Θεσσαλονίκη>>, Θεσσαλονίκη 12/13-10-2012.
- Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας - Δήμος Αριστοτέλη <<Η Χαλκιδική και η Μεγάλη Παναγιά>>, με θέμα <<Η Μ. Παναγιά και τα προβλήματα μιάς εποχής>>, Μ. Παναγιά, 19/6/2011.
- Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών - Istituto di Teologia Ecumenica San Nicola (Bari - Italia) <<Il contributo di docenti ortodossi al dialogo teologico ufficiale tra Cattolici e Ortodossi>>, με θέμα: <<Il clima di collaborazione ecumenica all' ITE nella testimonianza di un ex borsista>>, Θεσσαλονίκη 19/1/2011.
- Università S.Tommaso d' Aquino - Napoli <<Il dialogo tra Cattolici e Ortodossi : Il contributo di s.s.Bartolomeo I nei 20 anni di guida del Patriarcato Ecumenico >> με θέμα << I problemi del dialogo da parte della Chiesa d' Oriente >> Napoli 16/1/ 2011.
- Ιερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας, Αρχιερατική περιφέρεια Βεργίνης, ΙΖ΄ Παύλεια, *Ήμερίδα Ιερέων, Ιερωσύνη και πνευματική πατρότητα*, με θέμα: <<Η σχέση διδασκάλου και μαθητή μέσα από το παράδειγμα του ιερού Φωτίου>>, Βεργίνα 2011
- Α.Π.Θ., Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Τομέας Ιστορίας - Δόγματος - Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων - Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος, << ΙΑ΄ Πανελλήνιο Συνέδριο για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας, 1922 Μικρασιατική Καταστροφή, Από τη Συνθήκη της Λωζάνης έως σήμερα>>, με θέμα: <<Η Συνθήκη της Λωζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών μέσα από τον ελληνικό τύπο>>, Θεσσαλονίκη 26-27 Νοεμβρίου 2010.
- ΜΕ΄ Δημήτρια, Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Βλαπτάδων - Δήμος Θεσσαλονίκης, ΚΔ΄ Διεθνές Συμπόσιο "Χριστιανική Θεσσαλονίκη" <<Το κίνημα των Ζηλωτών και η χριστιανική Θεσσαλονίκη τον 14ο αιώνα>>, με θέμα: <<Ιστορική θεώρηση της στάσεως της Εκκλησίας απέναντι στα ζηλωτικά κινήματα>>, Θεσσαλονίκη 21-23 Οκτωβρίου 2010.
- Università Degli Studi Magna Grecia di Catanzaro, Facoltà di Giurisprudenza - Metropolia Ortodossa Romana dell' Europa Occidentale e Meridionale, "Colloqui Dionisiani 2010", με θέμα: <<Metropoli e vescovadi del Patriarcato Ecumenico e dell' Arcivescovado di Ochrida in Italia>>, Catanzaro- Squillace 30 Agosto - 1 Settembre 2010.
- Ιερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως: <<Η μέρα μνήμης Αρχιεπισκόπου Αμερικής Ιακώβου>>, με θέμα <<Ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ιακώβος και οι σχέσεις του με την Ελλάδα>>, Θεσσαλονίκη 27 Μαΐου 2009.
- Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας- Ιερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας , << Ο πνευματικός πολιτισμός της Βέροιας στον

κόσμο των παλαιτύπων >>, με θέμα: <<Κληρονομικό δίκαιο της οθωμανοκρατίας, Μία διαθήκη του 18ου αι. σε παλαίτυπο της Βέροιας>>, Βέροια 6-7/6/2008.

- Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, << Β' Επιστημονική Ημερίδα για τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά >>, με θέμα : <<Το ιστορικό πλαίσιο του ησυχασμού >>, Θεσσαλονίκη 20/3/2008.
- Ιερά Μητρόπολη Βεροίας , Ναούσης και Καμπανίας - Δήμος Βέροιας <<Εβδομάδα Αγίου Διονυσίου του Κοινοβιάρχου >>, με θέμα <<Οι εκδόσεις των ακολουθιών του Αγίου Διονυσίου>>. Βέροια 26/1/2008.
- Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας - Επιτροπή Ερευνών ΑΠΘ, Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως, Επιστημονική ημερίδα <<Προϋποθέσεις και κριτήρια εκδόσεως και ερμηνείας των εκκλησιαστικών πηγών>>, με θέμα: <<Κριτική έκδοση ιστορικών - θεολογικών κειμένων, Το παράδειγμα του Γενναδίου Σχολαρίου>>, σε συνεργασία με τον δρ. Δημ. Χατζημιχαήλ, Θεσσαλονίκη 18/4/2007.
- Τμήμα Ποιμαντική και Κοινωνικής Θεολογίας - Δήμος Θεσσαλονίκης, <<Χριστιανική Μακεδονία, Θεσσαλονίκη – Μοσχόπολη και τα πέριξ>, με θέμα: <<Το τυπογραφείο της Μοσχόπολεως και οι εκδόσεις του>>, Θεσσαλονίκη 2-4/11/2007.
- Ιερά Μητρόπολις Ιταλίας –Δήμος Bivongi: «Theosis», με θέμα : <<La questione della deificazione della conoscenza di Dio>>, Bivongi 3/11/2007
- Επιστημονική Δημερίδα: «Ο πνευματικός πολιτισμός Ολύμπου – Πιερίων και Βερμίου. Ο άγνωστος κόσμος των Παλαιτύπων», με θέμα: <<Ενθυμήσεις σε παλαίτυπα των ιερών ναών της Σκοτίνας>>, Λιτόχωρο 2/2-25/2/2006.
- Ο Μακεδονικός Αγώνας στο Βέρμιον όρος και στη Βέροια, Βέροια – Δοβρά Ημαθίας 2/12-4/12/2005.
- Χριστιανική Μακεδονία: «Θεσσαλονίκη - Ιεροσόλυμα», Θεσσαλονίκη 4/11-6-11/2005.
- Centar za cerkvene studije Univerzitet y Nis «Gricka I Srpska cerkva kroz vekove (Ελλαδική και Σερβική Εκκλησία στους αιώνες)», Nis 11/6/2005.
- Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας - Δήμος Θεσσαλονίκης, <<Χριστιανική Μακεδονία, Θεσσαλονίκη - Αχρίδα>>, με θέμα <<Η δικαιοδσία της Αρχιεπισκοπής Αχρίδος στη μητρόπολη Ιταλίας κατά το 16ο αιώνα>>, Θεσσαλονίκη 9-11/12/2004.
- Γ' Επιστημονικό Συνέδριο Εταιρείας Πιερικών Μελετών «Η Πιερία στα βυζαντινά και νεότερα χρόνια», Κατερίνη 25-29 Νοεμβρίου 2003.
- Χριστιανική Μακεδονία: «Θεσσαλονίκη – Αλεξάνδρεια», Θεσσαλονίκη 31/10-2/11/2003.
- Χριστιανική Μακεδονία: «Θεσσαλονίκη –Άγιον Όρος – Παρευξείνιες χώρες», Θεσσαλονίκη 7-9 Δεκεμβρίου 2001.

- 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής «*Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας, του Πόντου, της Ανατολικής Θράκης και η Χαλκιδική*», Χαλκιδική 2000.
- Χριστιανική Θεσσαλονίκη «*Θεσσαλονίκη – Αχρίδα*», Θεσσαλονίκη 1999.
- Α΄ Συνέδριο για την Κατερίνη. «*Δήμος Κατερίνης 70 χρόνια*», Κατερίνη 25-27 Νοεμβρίου 1999.
- Β΄ Επιστημονικό Συνέδριο Εταιρείας Πιετικών Μελετών «*Η Πιερία στα βυζαντινά και νεότερα χρόνια*», Κατερίνη 27-29 Νοεμβρίου 1998.
- ΣΤ΄ Συνέδριο Πολιτιστικού Τμήματος του Δήμου Ελασσόνας «*Ο Όλυμπος στους αιώνες*», Ελασσόνα 25-27 Σεπτεμβρίου 1992.
- Γ΄ Πανελλήνιο Συνέδριο «*Ο Όλυμπος στη ζωή των Ελλήνων*», Ελασσόνα Σεπτεμβρίου 1986